

Łowicz, 28.06.2022 r.

Szanowny Pan
prof. dr hab. Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego,
przewodniczący Komitetu
ds. Pożytku Publicznego

Do wiadomości:
dr Paweł Pietrzyk
Naczelnny Dyrektor
Archiwów Państwowych

Stanowisko Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Łowiczu
wyrażające sprzeciw w sprawie likwidacji

Archiwum Państwowego w Warszawie Oddział w Łowiczu

Z wielkim niedowierzaniem mieszkańcy Łowicza, w tym członkowie Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Łowiczu przyjęli informację o podjętej decyzji likwidacji Archiwum Państwowego w Warszawie Oddział w Łowiczu. Sama Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego w Łowiczu powstała w 2020 roku, jako ciało doradcze Burmistrza Miasta Łowicza. W skład Rady wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, Rady Miejskiej w Łowiczu i Urzędu Miejskiego w Łowiczu. W związku z powyższym uważamy, że jesteśmy upoważnieni do wyrażenia naszego stanowiska dla dobra wszystkich mieszkańców Łowicza, w tym przede wszystkim organizacji pozarządowych działających w obszarze lokalnej historii i kultury. Członkowie Rady pragną zwrócić uwagę na fakt, że przez ponad 70 lat funkcjonowania Archiwum, placówka stała się ważnym miejscem dla badaczy, historyków, nauczycieli i miłośników historii naszego regionu. Śmiało można powiedzieć, że Archiwum stało się kreatorem wielu ciekawych i cennych publikacji, które od lat pojawiają się na łowickim rynku wydawniczym i poszerzają wiedzę na temat miasta, którego historia sięga 1136 roku, wtedy to właśnie w bulli papieża Innocentego II pojawiła się pierwsza wzmianka o Łowiczu. Dlatego tym bardziej decyzja o likwidacji Archiwum jest dla nas niezrozumiała i swoim stanowiskiem, pragniemy wyrazić sprzeciw, w sprawie jego likwidacji.

Archiwum w Łowiczu powstało na mocy zarządzenia Ministra Oświaty z 21 lipca 1950 roku i art. 45 dekretu z 7 lutego 1919 roku *o organizacji archiwów państwowych i opiece nad archiwiami Naczelnej Dyrekcji Archiwów RP*. Było wówczas jednostką, podległą Wojewódzkiemu Archiwum Państwowemu w Łodzi. Obecnie Archiwum Państwowemu w Warszawie. W swoich zasobach posiada wiele ważnych i cennych materiałów, dotyczących głównie Łowicza i obecnego powiatu łowickiego, które chronologicznie sięgają XVII wieku, aż po czasy współczesne. Do najciekawszych należą Akta Miasta Łowicza z lat 1783–1950, które są największym z zespołów archiwalnych. Większość z nich pochodzi z okresu międzywojennego. Ważną częścią zasobu jest zespół domowych ksiąg meldunkowych, które posiadają indeks osobowy mieszkańców. Wyjątkową rangę stanowią szczątki akt 14 cechów działających w przeszłości w Łowiczu. Do najstarszych należy m.in. księga posiedzeń sądu

cechu szewców, prowadzona od 1631 roku i kontynuowana systematycznie do 1834 roku. Na uwagę zasługuje także przywilej króla Jana Kazimierza dla cechu stolarzy, szklarzy i tokarzy z 1652 roku z pieczęcią kancelarii królewskiej i podpisem władcy. Liczną objętościowo grupę reprezentują akta administracji ogólnej z terenu powiatu łowickiego. Szczególnie ważne do badania życia politycznego, społeczno-gospodarczego oraz kulturalnego wsi w XIX-XX wieku. W Archiwum znajduje się również dokumentacja komisji konskrypcyjnych (poborowych) z Łowicza i powiatu z okresu zaborów, a także z lat współczesnych: Więzienia w Łowiczu (1918–1944), Inspektora Szkolnego (1919–1949) i Powiatowego Komitetu Opieki Społecznej (1940–1949). Największą grupę dokumentacji stanowią akta instytucji wymiaru sprawiedliwości.

Trzon zbioru stanowią archiwalia z okresu staropolskiego, przy czym ten znaczący fragment wykracza daleko poza tematykę łowicką. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty królów i prymasów polskich, listy i rękopisy wybitnych osób życia politycznego, rozkazy i odezwy dowódców powstań narodowych i innych. Są także fotografie, afisze, kalendarze, książki dawnej drukarni prymasowskiej w Łowiczu itp. W zasobie znajdują się liczne pamiątki i dokumenty po instytucjach szkolnych i oświatowych. W zbiorach Archiwum, oprócz książek o tematyce regionalnej, opracowań z archiwistyki i archiwoznawstwa, są także dzienniki urzędowe i monitory (z lat 1918-1954) oraz gazety i czasopisma regionalne. Obok materiałów służących poznaniu dziejów i spraw z regionu łowickiego, znajdziemy w Archiwum także interesujące źródła do badań w skali ogólnopolskiej.

Zasoby Archiwum wykorzystywane są nie tylko do celów naukowych, ale przede wszystkim do regulacji spraw, majątkowych i ustalania praw własności. W zasobie przechowywane są także akta stanu cywilnego oraz parafii rzymskokatolickich i okręgów bożniczych, parafii prawosławnych, ewangelickiej i mariawickiej z XIX i XX wieku z Łowicza i powiatu łowickiego. Na specjalną uwagę zasługują akta instytucji i organizacji politycznych, społecznych, kulturalnych i zawodowych, które są niezwykle wartościowym materiałem badawczym do studiów regionalnych. Absolutną chlubą Archiwum jest zbiór archiwaliów Władysława Tarczyńskiego, społecznika, literata i zbieracza pamiątek historycznych z Łowicza. Są one częścią tzw. zbiorów bibliotecznych, otwartego w 1907 roku Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych w Łowiczu i działającego w mieście przed II wojną światową Muzeum Miejskiego im. Władysława Tarczyńskiego. Po wojnie zbiory te zostały rozparcelowane i w 1980 roku w części powróciły z WAP w Łodzi właśnie do Łowicza.

Mając na uwadze powyższe fakty, członkowie Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Łowiczu zwracają się z uprzejmą prośbą, o powtórne przeanalizowanie podjętej decyzji o likwidacji Archiwum Państwowego w Warszawie Oddział w Łowiczu. Członkowie Rady poprzez wyrażenie swojego stanowiska mają nadzieję, że decyzja dotycząca likwidacji Archiwum w Łowiczu zostanie zmieniona.

Z poważaniem

dr Katarzyna Skierska-Pięta
Przewodnicząca Miejskiej Rady
Działalności Pożytku Publicznego
w Łowiczu